

LAKIVALIOKUNTA

Lausunto 14/1996 vp

Valtioneuvoston kirjelmä U 48/1996 vp

Yhteisöjen taloudellisten etujen suojaaminen

Suurelle valiokunnalle

Johdanto

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 24 päivänä syyskuuta 1996 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän U 48/1996 vp ehdotuksesta pöytäkirjaksi, joka koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisuin tapahtuvaa tulkintaa yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevasta yleissopimuksesta (*yhteisöjen taloudellisten etujen suojaaminen*), käsiteltäväksi suurelle valiokunnalle ja samalla määrännyt, että lakivaliokunnan ja valtiovaraminvaliokunnan on annettava asiasta lausunto suurelle valiokunnalle.

Valtioneuvoston kirjelmä

Ehdotus pöytäkirjaksi

Suomi on 26.7.1995 allekirjoittanut Euroopan unionin muiden jäsenmaiden kanssa yleissopimuksen yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta. Tämän ns. yhteisöpetossopimuksen tarkoituksena on tehostaa yhteisöjen varoille annettavaa rikosoikeudellista suojaa jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioiden tähän liittyvää oikeudellista yhteistyötä.

Sopimuksessa ei ole annettu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle toimivaltaa antaa ennakkoratkaisuja sopimuksen säännösten tulkinnasta. Tästä syystä on erikseen annettu Euroopan unionin sopimuksen K.3 artiklan perusteella nyt käsiteltävänä oleva ehdotus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisu-toimivaltaa koskevaksi lisäpöytäkirjaksi. Ennakkoratkaisumenettelyn keskeisenä tavoitteena on yhdenmukaistaa sopimuksen soveltamiskäytäntö eri jäsenmaissa.

Ehdotuksen mukaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin voisi antaa ennakkoratkaisuja yhteisöpetossopimuksen sekä tähän yleissopimukseen liittyvien pöytäkirjojen tulkinnasta. Jäsen-

valtio voisi valita joko menettelyn, jossa ennakkoratkaisua voi hakea asiallisesti ylin tuomioistuin, tai menettelyn, jossa oikeus pyytää ennakkoratkaisua on kaikilla tuomioistuimilla. Jäsenvaltiot voivat myös halutessaan säätää lailla ennakkoratkaisun pyytämisen ylimmän tuomioistuintasteen velvollisuudeksi.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston lähtökohtana on ollut myönteinen suhtautuminen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan antaa ennakkoratkaisuja. Valtioneuvosto on kuitenkin suhtautunut varauksellisesti ennakkoratkaisujen antamiseen kysymyksissä, jotka koskevat valtion kansallista rikosoikeudellista sanktiojärjestelmää tai muita perinteisesti yksinomaan kansalliseen päätäntövaltaan kuuluvia asioita. Kun tuomioistuimella ei ehdotetun pöytäkirjan mukaan olisi toimivaltaa antaa ennakkoratkaisuja Suomen kansallisen rikoslainsäädännön tulkinnasta, ehdotus voidaan valtioneuvoston käsityksen mukaan hyväksyä.

Lisäpöytäkirja ei edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Kun pöytäkirja sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, sen hyväksyminen edellyttää kuitenkin eduskunnan suostumuksen hankkimista.

Valiokunnan kannanotot

Perustelut

Valiokunta toteaa, että perussopimus, ns. yhteisöpetossopimus, ei ole ollut eduskunnan käsiteltävänä, koska se eteni allekirjoitusvaiheeseen melko nopeasti sen jälkeen kun Suomi oli liittynyt Euroopan unioniin. Sen sijaan eduskunnassa on ollut käsiteltävänä kolme yhteisöpetossopimukseen liittyvää säädöstä, joista kaikista lakivaliokunta on antanut puoltavan lausunnon. Säädökset ja niistä annetut lausunnot ovat seuraavat:

— U 50/1995 vp yhteisöpetossopimuksen I pöytäkirjasta — LaVL 1/1996 vp,

— U 5/1996 vp korruptiosopimuksesta — LaVL 7/1996 vp ja

— E 60/1996 vp yhteisöpetossopimuksen II pöytäkirjasta — LaVL 11/1996 vp.

Näiden lisäksi lakivaliokunnassa on ollut käsiteltävänä valtioneuvoston selvitys E 4/1996 vp Euroopan unionin III pilarin sopimusten valmistelutilanteesta erityisesti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asemaan liittyen, josta lakivaliokunta on antanut lausuntonsa 6/1996 vp. Lausunnossa lakivaliokunta on esittänyt kantanaan, että silloin kun EY:n tuomioistuimelle myönnetään ennakkoratkaisuvalta, oikeussuojakeinojen

on syytä olla käytettävissä oikeudenkäynnin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Lakivaliokunta toteaa, että nyt käsiteltävänä oleva ehdotus pöytäkirjaksi on lakivaliokunnan em. lausunnoissa omaksumien kannanottojen mukainen. Näin ollen valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa asianmukaisena.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta kunnioittaen ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja puoltaa pöytäkirjan hyväksymistä.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Matti Vähänäkki /sd, jäsenet Sulo Aittoniemi /kesk, Jouko Jääskeläinen /skl, Juha Karpio /kok, Pekka Kuosmanen /kok, Annika Lapintie /vas, Rei-

no Ojala /sd, Markku Pohjola /sd, Heikki Rinne /sd, Sade Tahvanainen /sd, Jukka Tarkka /nuors ja Jorma Vokkolainen /vas sekä varajäsenet Vuokko Rehn /kesk ja Raimo Vistbacka /ps.